

EXAM-konsortion toimintakertomus 2022

1 Yhteistyön tausta ja tarkoitus	2
2 Vuoden 2022 tavoitteet	2
3 Jäsenkunta ja toimijat	3
4 Järjestelmäkehitys	5
5 Projektit	5
5.1 Omakonetentin jatkokehitys	5
5.2 Yhteiskäyttö ja yhteiskäyttöpalvelu	6
6 Viestintä	8
6.1 Konsortion viestintä	8
6.2 Tapahtumat	8
6.3 EXAM ja Digivisio 2030	9
7 Talous	9

1 Yhteistyön tausta ja tarkoitus

EXAM-konsortio on 28 korkeakoulun yhteistyöverkosto, joka vastaa sähköisen arvioinnin järjestelmä EXAM:in ylläpidosta ja jatkokehittämisestä. Konsortioyhteistyön taustalla on korkeakoulujen yhteinen tarve ja halua tarjota korkeakouluille moderni ja monipuolinen sähköisen arvioinnin työkalu. EXAM-konsortio organisoii EXAM-järjestelmän ylläpito- ja kehitystyötä kustannustehokkaasti ja vastaamaan jäsentensä tarpeita. Konsortion toiminnasta ja yhteisestä ylläpito- ja kehitystyöstä on sovittu korkeakoulujen välisellä konsortiosopimuksella.

EXAM-järjestelmä mahdollistaa monipuolisen ja joustavan osaamisen osoittamisen ja arvioinnin. Tietojärjestelmä on kehitetty korkeakoulujen ja Tieteen tietotekniikan keskus – CSC:n (CSC) yhteisrahoituksella toteutetussa tutkimus- ja kehittämishankkeessa. EXAM-järjestelmän dokumentaatio ja lähdekoodi on vapautettu kaikkien hyödynnettäväksi ja open source -periaatteella kehitettäväksi vuonna 2017.

2 Vuoden 2022 tavoitteet

EXAM-konsortio asetti vuodelle 2022 useita tavoitteita. Moni tavoite saavutettiin vuoden aikana ja osan kohdalla työ jatkuu vuoden 2023 aikana.

Vuodelle 2022 asetetut tavoitteet:

1. Kehitetään EXAM-tenttijärjestelmää niin, että se tukee korkeakoulujen peruskäyttöä sekä kansallista yhteistyötä yhteiskäyttötoimintojen osalta konsortion tekemän määrittelyn ja priorisoinnin pohjalta. Tuloksena on laadukas ja vakaa järjestelmä korkeakoulujen käyttöön. (tehty)
2. Saatetaan loppuun EXAM-yhteiskäyttöpalvelun tuotteistaminen, jotta taataan palvelun eri sisältöjen tarjoaminen myös jatkossa korkeakouluille. Yhteiskäyttöpalvelun kautta korkeakoulut voivat käyttää yhteiskäyttötoiminnallisuuksia (tenttievierailu ja yhteistentti). Palvelun tuotteistuksessa ja muotoilussa otetaan huomioon toiminnallisuuksien käyttäjäryhmät, sovitaan palvelinympäristön ylläpidosta CSC:n kanssa sekä tehdään sopimus pohja sekä tukipalvelu- ja kustannustenjakomalli. (tuotteistus käynnissä, jatkuu v. 2023)

3. Omakonetenttiä pilotoidaan laajasti korkeakouluissa ja jatkokehitystä tehdään saatujen kokemusten perusteella. Tavoitteena on tuottaa korkeakouluille uudenlaisia joustavia sähköisen tenttimisen tapoja. (tehty)
4. Käynnistetään selvitystyö mahdollisuuksien lisäämisestä teknisten aineiden tenttimiseen EXAM-järjestelmässä. (alustavaa pohjustusta tehty, työ jatkuu v. 2023)
5. Vahvistetaan EXAM-konsortion ja EXAM-järjestelmän roolia kansallisessa Digivisiossa. (tehty, jatkuu edelleen v. 2023)
6. Kehittäjäryhmän työskentelyä uudistetaan ja roolia vahvistetaan teemaryhmien kautta. Uusia ryhmiä perustetaan tarpeen mukaan. (tehty)

3 Jäsenkunta ja toimijat

Vuonna 2022 EXAM-konsortio sai uuden jäsenen, kun Vaasan ammattikorkeakoulu liittyi konsortioon. Täten konsortion jäsenkorkeakoulujen määrä kasvoi 28 korkeakouluun (12 yliopistoa ja 16 ammattikorkeakoulua). Tällä jäsenmäärällä konsortio kattaa 76% suomalaisista korkeakouluista ja 91% FTE-määrästä.¹

Vuonna 2022 korkeakoulujen EXAM-järjestelmän käyttö alkoi palautua Covid-19 edeltävään aikaan. Luonnollisesti EXAM-tenttien käyttöönotoissa näkyy vielä poikkeusajan opetustavat ja luonnollista onkin, että osa näistä opetustavoista jää aktiiviseen käyttöön myös lähi- ja hybridiopetuksessa. Vuoden 2022 käyttötilastot kootaan alkuvuodesta 2023 wikisivulle², josta voi tarkastella myös aikaisempien vuosien tilastoja.

¹ Manner-suomessa on 37 korkeakoulua: 14 yliopistoa sekä 23 ammattikorkeakoulua. FTE-osuus laskettu perustuen Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan korkeakoulujen ja sisäministeriön hallinnonalalta Poliisiammattikorkeakoulun FTE-lukuihin perustuen. Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen.

² Käyttötilastot: <https://wiki.eduuni.fi/x/xAjVAw>

Vuoden 2022 konsortion puheenjohtajana toimi kesäkuun loppuun asti Venla Virtakoivu (Aalto-yliopisto), jonka jälkeen varapuheenjohtajat Sanna Sintonen (TAMK) ja Anna Pulkkinen (Centria) hoitivat puheenjohtajuutta Sintosen johdolla.

Konsortion toimintaa ohjaa ja valvoo jäsenkorkeakoulujen edustajien muodostama johtoryhmä, jonka alaisuudessa toimii asioita valmisteleva työvaliokunta. Työvaliokunnan

jäseninä toimivat Sari Koski-Kotiranta (Helsingin yliopisto, 30.9. asti), Totti Tuhkanen (Turun yliopisto), Markku Närhi ja Liisa Kallio (Jyväskylän yliopisto), Sanna Waris (Oulun yliopisto, 20.10. asti) ja Artturi Roitto (Oulun yliopisto, 21.10. eteenpäin), Katja Lempinen (Satakunnan ammattikorkeakoulu, 30.9. asti) sekä puheenjohtajistosta Venla Virtakoivu, Sanna Sintonen ja Anna Pulkkinen.

Kehittäjäryhmä tunnistaa ja määrittelee järjestelmän kehitystarpeita sekä testaa järjestelmää. Kehittäjäryhmän toiminnassa näyttäytyvät aktiivisesti teemaryhmät, joihin kehittäjäryhmäläiset osallistuvat omien kiinnostustensa mukaisesti. Teemaryhmien tavoitteena on selkiyttää EXAM-järjestelmän kehitystyötä ja jakaa valmisteluvastuuta koko kehittäjäryhmälle. Ryhmiä ovat:

- MANUT (Käytettävyys, konsortion yhteiset käyttöohjeet)
- MAIKAT (Pedagogiikka, arvioinnin kehittämistarpeet, palauteprosessin kehittäminen)
- Fakta homma (EXAM-käyttäjäkyselyt, tiedon keräämisen ja dokumentoinnin kehittäminen)
- Testaus (Järjestelmätestauksen prosessin suunnittelu, testitapaukset)
- Yhteiskäyttöisyys (Yhteistentin ja tenttavierailun kehitys) UUSI RYHMÄ

Teemaryhmät ovat toimineet aktiivisesti vuoden aikana ja kehittäneet mm. arviointiprosessia, saavutettavuutta ja käytettävyyttä sekä järjestelmätestausprosessia. Myös yhteisiä ohjeita on selkiytetty ja yhtenäistetty. Jo olemassa olevien kehitystarpeiden läpikäyminen ja uusien määrittely on ollut myös teemaryhmien tehtävänä.

Kehittäjäryhmästä nimetään vuosittain neljästä viiteen jäsentä tuoteomistajaryhmään. Tuoteomistaja priorisoi järjestelmän kehityskohteita ja valmistelee EXAM-kehityksen roadmapin. Tuoteomistajaryhmässä vuonna 2022 toimivat Hanna Fagerholm (Oulun yliopisto ja Oulun ammattikorkeakoulu), Hely Lahtinen (Turun yliopisto), Pasi Karvonen (Itä-Suomen yliopisto), Anna Lepistö (Seinäjoen ammattikorkeakoulu) ja Mervi Mustonen (Tampereen ammattikorkeakoulu). Lisäksi tuoteomistajaryhmän tapaamisiin on osallistunut työvaliokunnan edustajana Sanna Sintonen.

Palveluntuottajan eli CSC:n edustajana toimivat projektipäällikkö Henna Toivola (24.1. alkaen) ja tekninen asiantuntija Lauri Pohjanen. Palveluntuottajan työtä ohjataan palvelusopimuksella ja se käsittää järjestelmäkehityksen konsortion päätösten mukaisesti,

konsortion toiminnan hallinnollisen avustamisen sekä yhteistoimintaa konsortion eri ryhmien kanssa. Järjestelmäkehityksessä CSC:n toimittaja on Siili Solutions Oyj (aiempi nimi Haallas Oy).

4 Järjestelmäkehitys

Vuoden 2022 aikana EXAMista julkaistiin yksi uusi versio 6.1, joka julkaistiin 2.5.2022.

6.1 keskeisiä ominaisuuksia/korjauksia

- Omakonetentin jatkokehitys: Omakonetenttien käytettävyyttä ja toiminnallisuuksia kehitettiin mahdollistamaan suurempia tenttimääriä ja parantamaan suurempien tenttijämäärien hallintaa.
- Saavutettavuuden ja käytettävyyden parantaminen: Saavutettavuustestauksessa tehtyjen havaintojen perusteella parannettiin mm. EXAMin käyttöä pelkän näppäimistön avulla. Lisäksi parannettiin järjestelmän käytettävyyttä erityisesti mobiililaitteilla käytettäessä.
- Koko EXAMia koskevat huoltokatkoajat: EXAMiin voidaan nyt lisätä koko järjestelmiä koskevia huoltokatkoajoja, jotka vaikuttavat perinteisten tenttitilalenttien lisäksi myös omakonetenttien suorittamiseen.
- Yhteistenttien tietosuojaa parannettiin lisäämällä yhteistentteihin mahdollisuus rajata yhteistentin näkyvyyttä vain valituille korkeakouluille.

Vuoden 2022 toteutettiin myös seuraavaa versiota 6.2, jonka julkaisu tapahtuu alkuvuonna 2023. 6.2 version tärkeimmät kehityskohteet ovat MAIKAT teemaryhmän määrittelemät uudet tenttikysymysten ja -vastausten julkaisutoiminnot sekä ylläpitäjän toimintojen jatkokehitys ja parantaminen.

5 Projektit

5.1 Omakonetentin jatkokehitys

EXAM-järjestelmään on kehitetty kaksi omakonetentti-tenttityyppiä: avoin omakonetentti, jossa tenttilaitteella ei ole minkäänlaisia rajoituksia ja rajattu omakonetentti, joka toteutetaan Safe Exam Browserin kautta, jolloin koneen muu käyttö on estetty tentin aikana. EXAM-konsortio päätti jatkokehittää omakonetentti-tenttityyppiä korkeakouluilta kerätyllä erillisrahoituksella ja siihen osallistui yhteensä 17 korkeakoulua. Osa erillisrahoituksesta

kerättiin vuoden 2021 puolella ja osa 2022. Kevään 2022 aikana järjestelmäkehityksessä keskityttiin erityisesti omakonetentin toiminnallisuuden parantamiseen, jotta omakonetenttiä päästäisiin pilotoimaan korkeakouluissa. Pilotteja³ toteutettiin syksyn aikana ja niistä saatu palaute kootaan yhteen vuoden 2023 alkupuolella. Pilotoinnista saatujen kokemusten ja palautteiden avulla tullaan tekemään päätökset tenttityypin jatkokehityksestä ja tulevaisuudesta.

³ Pilottisivu: <https://wiki.eduuni.fi/x/eLfgDQ>

5.2 Yhteiskäyttö ja yhteiskäyttöpalvelu

Tausta

EXAM-yhteiskäytön kehitys aloitettiin EXAM-konsortiossa vuonna 2016, jolloin Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi korkeakouluille määrärahaa EXAM-tenttityökalun yhteiskäyttöisyyden edistämiseksi. Ensimmäisenä käyttötapauksena tavoitteeksi asetettiin suunnitella ja testata ns. tenttievierailun malli, jossa opiskelija voi varata tenttiajan ja -paikan toisesta EXAM-korkeakoulusta ja suorittaa oman korkeakoulunsa tentin siellä. Vuoden 2017 aikana tästä käyttötapauksesta toteutettiin Proof of Concept sekä tekninen pilotti kahden EXAM-testiasennuksen välillä. Yhteiskäytön kehittämistä jatkettiin edelleen yhdessä Ristiinopiskelun kehittäminen -kärkihankkeen kanssa. OKM:n rahoittama korkeakoulutuksen kehittämishanke toimi 2017-2019 EXAM-konsortion tukena tenttitilojen yhteiskäytön pilotoinnin edistämässä sekä sopimusten laatimisessa.

Toinen yhteiskäytön identifioitu käyttötapaus on yhteistentti, joka tarkoittaa kahden tai useamman korkeakoulun yhteistä tenttiä, jonka tekemiseen ja suorittamiseen voi osallistua opettajia ja opiskelijoita eri korkeakouluista. Ensimmäisen vaiheen toteutus tehtiin vuosina 2018-2019 kansallisen erikoislääkärikuulustelujen tarpeisiin, osittain heidän rahoituksellaan sekä DigiCampus-hankkeen yhteistenttityöpaketissa 2019-2021.

Tenttievierailun ja yhteistentin tilanne 2022

Tenttievierailuverkostossa oli vuoden 2022 lopussa mukana 21 korkeakoulua. Tenttievierailujen määrän ja tukipalvelutarpeen kehittymisen seuraamiseksi toteutettiin tenttievierailujen seurantataulukko⁴, jota verkostoon kuuluneet korkeakoulut ovat täyttäneet vuosineljänneksittäin. Kerättyjä tietoja on hyödynnetty yhteiskäyttöpalvelun

tuotteistamisessa. Konsortion johtoryhmä päätti jatkaa ns. tenttavierailusopimuksen voimassaoloa vuoden 2022 loppuun asti, jonka jälkeen uusi sopimus ja kustannustenjakomalli otetaan käyttöön.

⁴ Tenttavierailuiden seuranta: <https://wiki.eduuni.fi/x/jZd2C>

Yhteistenttiominaisuus on käytössä kymmenellä korkeakoululla. Laajin yhteistentin käyttäjä on valtakunnallinen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikuulustelu, josta vuonna 2022 toteutettiin 3 kierrosta. Syksyllä 2021 perustettu yhteistentin kehittämistyöryhmä on tavannut säännöllisesti. Syksyllä 2022 yhteiskäyttöpalvelun tuotteistamistyön yhteydessä päätettiin perustaa Kehittäjäryhmän alle uusi Yhteiskäyttöisyys-teemaryhmä käsittelemään tenttavierailun ja yhteistentin jatkokehitystä. Aiemmin perustettu, erikoislääkärikuulusteluihin keskittynyt työryhmä jatkaa edelleen toimintaansa, mutta ryhmän rooli yhteistentin kehittäjänä siirtyi teemaryhmälle.

Yhteiskäyttöpalvelu

Yhteiskäyttöpalvelun tuotteistamista on tehty vuodesta 2021. Konsortion johtoryhmä päätti 28.5.2021 jatkaa yhteiskäyttöpalvelun pilottia työvaliokunnan esityksen mukaisesti vuoden 2022 loppuun. Johtoryhmä perusti maaliskuun kokouksessaan työryhmän valmistelemaan sopimusdokumentaatiota. Työryhmään nimettiin Sari Koski-Kotiranta (HY), Outi Valkama (HY), Sara Selänne (TAU), Hanna Fagerholm (OY & OAMK), Tanja Rautiainen (LAY & Lapin AMK), Sari Tervonen (UEF), Jaana Kullaslahti (HAMK), Katja Lempinen (SAMK) sekä Marjo Nenonen (Karelia-ammattikorkeakoulu) ja Minna Rokkila (Karelia-ammattikorkeakoulu) sekä CSC:ltä Henna Toivola, Lauri Pohjanen ja Topi Litmanen.

Työryhmän keskeisinä tehtävinä oli miettiä kustannustenjakomalli, laatia palvelumalli EXAM-yhteiskäyttöpalvelulle sekä muotoilla uusi sopimus EXAM-yhteiskäyttöisyydestä. Lisäksi tuli kuvata henkilötietojen käsittelyn kuvaukset sekä EXAM-palvelusta että yhteiskäyttöpalvelusta.

Työryhmän pohjustamana ja työvaliokunnan esittämänä, johtoryhmä päätti toukokuun kokouksessaan yhteiskäyttöpalvelun kustannustenjakomalliksi mallin, jossa yhteiskäyttöpalvelusta tulee osa EXAM-konsortiopalvelua ja EXAM-järjestelmän

perusominaisuuksia. Kustannukset ja kehitys katetaan korkeakoulujen konsortion vuosibudjetista.

Yhteiskäyttöisyyden tuotteistamisen yhteydessä on päivitetty myös konsortiosopimusta. Korkeakoulut ovat kommentoineet sopimusdokumentaatiota kokonaisuudessaan syksyn 2022 aikana ja niiden kirjoittamistyön loppuunsaattaminen jatkuu vuoden 2023 alkupuolelle.

6 Viestintä

6.1 Konsortion viestintä

Pääasiassa konsortion sisäisessä käytössä on eDuuni EXAM-wikisivusto⁵, pikaviestikanavat keskustelua varten sekä sähköpostilistat tiedottamista varten.

Konsortion sisäiseen tiedottamiseen tarkoitettu EXAM-kirje ilmestyi yhden kerran.

Konsortio toimijat kokoontuivat

- Johtoryhmä: 6 kertaa (5 kokousta, 1 sähköpostikokous)
- Työvaliokunta: 10 kertaa (10 kokousta, jonka lisäksi itsenäistä konsortiosopimuksen päivitystyötä)
- Kehittäjäryhmä: 20 kertaa (9 kokousta, 11 kahvituntia)
- Tuoteomistajaryhmä: 44 (42 viikkokokousta, 2 lähitapaamista)

⁵ EXAM-wikisivusto: <https://wiki.eduuni.fi/x/OgnVAw>

6.2 Tapahtumat

Konsortion yhteisiä lähipäiviä järjestettiin vuonna 2022 kaksi kertaa. 23.-24.5. tavattiin Jyväskylässä⁶, jossa aiheina olivat Norjan sähköisen arvioinnin järjestelmän esittely, ristiinopiskelun ja sähköisen arvioinnin tulevaisuus, paneelikeskustelu sähköisen arvioinnin tulevaisuudesta, EXAM-yhteiskäyttöisyyden tilannekatsaus ja ryhmätyöskentelyä EXAMin tulevaisuuteen liittyen.

24.-25.11. tavattiin Joensuussa⁷ ja aiheina olivat omakonetenttipilottien kuulumisia, opettajien puheenvuorot matematiikan ja piirtonäyttöjen hyödyntäminen EXAM-tenteissä sekä EXAM-tentti näyttökokeen tukena fysioterapian opetuksessa, LTI ja matematiikkatehtävät, learning cafe aiheista yhden version vuosisykli kehityksessä,

matematiikka EXAM-tenteissä, kypsyysnäyte tenttityypin kehitystarpeet ja -näkyvät sekä vuoden 2023 suunnittelua (roadmap ja teemaryhmät)

Tuoteomistajaryhmän jäsenistö edusti konsortiota vuonna 2022 kahdessa eri tapahtumassa. Sanna Sintonen ja Hanna Fagerholm osallistuivat Pedaforum-päiville 24.-25.8. posterilla ”Pedagogista hyvinvointia ja kestäväää kehitystä”⁸. Hanna Fargerholm ja Mervi Mustonen osallistuivat pe 7.10. ITK!-päiville toiminnallisella työpajalla ”EXAMin uudet vaatteet”, jossa he demosivat omakonetentti-tenttityyppiä⁹.

Lisäksi Henna Toivola osallistui korkeakoulujen IT-päiville 14.-15.11. Lahdessa.

⁶ Jyväskylän lähipäivät: <https://wiki.eduuni.fi/x/am85E>

⁷ Joensuun lähipäivät: <https://wiki.eduuni.fi/x/H0eqEg>

⁸ Uutinen e-eam.fi-sivustolla: <https://e-exam.fi/2022/08/10/exam-mukana-pedaforum-paivilla-24-25-8-2022/>

⁹ EXAM-esitys ITK!: <https://itk-konferenssi.fi/en/event/itk2022-2022-10-06-2022-10-07-135/track/examin-uudet-vaatteet-135816>

6.3 EXAM ja Digivisio 2030

EXAM-konsortiolla on ollut edustus Digivision työpaketeissa arkkitehtuuri, tekniset ratkaisut ja tietoturva (TP3) ja digipedagogiikka (TP4). Työpaketeista ei noussut esiin mitään konkreettista konsortion suuntaan.

7 Talous

EXAM-järjestelmän ja konsortion toiminnan rahoitus muodostui vuonna 2022 konsortion vuosimaksuista sekä jäsenkorkeakoulujen erillisrahoituksesta omakonetentin jatkokehitystä varten. Myös konsortion toimijat erityisesti työvaliokunnassa ja tuoteomistajaryhmässä antavat merkittävän työpanoksen konsortiolle.

Vuoden 2021 konsortion tulos oli ylijäämäinen ja täten EXAM-konsortion johtoryhmä päätti 20.5.2022 säilyttää jäsenmaksun vuoden 2022 tasolla. Vuosimaksun kiinteän osuuden hyvitys tarjotaan edelleen korkeakouluille, jotka tarjoavat työpanostaan tuoteomistajatehtävään.